

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 58/17

mun. Chișinău

02.05.2024

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Dumitrița OSADCII, în temeiul dispozițiilor art. 7 alin. (2), art. 19 lit. b) și g), art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), în rezultatul controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților, inițiat în privința dlui Iașan Valeriu, IDNP XXXXX, ex-membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La data de 06.02.2024 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 04/183 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către dl Iașan Valeriu, ex-membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

În conformitate cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, sesizarea a fost repartizată aleatoriu, în aceeași zi, prin intermediul sistemului automatizat „e-Integritate”.

Potrivit sesizării, *dl Iașan Valeriu ar fi încălcat regimul juridic al incompatibilităților prin exercitarea mandatului de membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei concomitent cu desfășurarea activităților remunerate în cadrul Î.I. „XXXXX” și O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.*

Potrivit art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, prevederile art. 30, 31, 32, ale art. 33 alin. (6)–(8), (12) și (13), ale art. 35 și 36 se aplică în modul corespunzător și în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică efectuează verificarea prealabilă a acesteia.

În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 19 lit. b), art. 28 alin. (1), art. 31 și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate a întocmit procesul-verbal nr. 35/03 din 16.02.2024, prin care a dispus inițierea procedurii de control pe aspectul respectării regimului juridic al incompatibilităților în privința dlui Iașan Valeriu, ex-membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

La data de 16.02.2024, în adresa dlui Iașan Valeriu a fost expediată scrisoarea nr. 04-03/2045 (aviz de recepție DS8011322216AS) prin care a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile de care beneficiază în conformitate cu art. 33 din Legea 132/2016, în calitate de persoană supusă controlului.

În ordinea art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul Administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducând-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

Conform art. 92 alin. (1) și (2) al Codului Administrativ, Autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele. Autoritatea publică ia în considerare toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților.

Astfel, sub aspect procedural, în temeiul dispozițiilor art. 19, art. 20 alin. (1) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, pentru realizarea atribuțiilor de control și în vederea acumulării materialului probator relevant, de către inspectorul de integritate au fost solicitate informații și documente de la entități publice și private înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum și accesate registre informaționale de stat, extrasele fiind anexate la dosarul de control. Totodată, pentru realizarea controlului a fost consultat cadrul legal general și special aplicabil statutului funcției și perioadei supuse controlului.

Punctul de vedere a persoanei supuse controlului

În conformitate cu alin. (3) art. 37 din Legea nr. 132/2016, la 26.03.2024 prin scrisoarea nr. 04-17/3504, dlui Iașan Valeriu i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere.

La 02.04.2024, dl Iașan Valeriu a prezentat explicația, aceasta fiind înregistrată cu nr. 4860.

Așadar, inspectorul menționează că a ținut cont de explicațiile formulate de dl Iașan Valeriu în punctul său de vedere, unde a menționat următoarele: “[...] Prin Hotărârea Parlamentului nr. 202 din 29.07.2016 am fost desemnat în calitate de membru al Consiliului de supraveghere, nefiind salariat al Băncii Naționale a Moldovei, pentru o perioadă de 7 ani, care a expirat la data 29.07.2023. Referitor la alegația precum că „în perioada 29.07.2022 – 21.12.2023, fiind angajat în cadrul O.C.N. ”Corporația de finanțare rurală” S.A. în funcția de consilier al conducătorului veniturile salariale fiind reflectate în sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat”, țin să vă aduc la cunoștință și să accentuez că nu am fost angajat în funcția de consilier al conducătorului nici în baza unui contract de muncă și nici în baza unui contract de prestare a serviciilor. La O.C.N. “Corporația de Finanțare Rurală” S.A. am deținut funcția de membru al Consiliului societății în perioada de la 14.07.2020, ales în baza deciziei Adunării generale ordinare anuale din 16.06.2020, Proces Verbal al Adunării generale al acționarilor, nr. 30, fapt raportat în Declarația de avere și interese pentru anul 2022 depusă la data de 26.03.2023, până la depunerea solicitării de demisie la 31.07.2023 (documentele respective pot fi solicitate la Corporație) [...]”

[...] În timpul deținerii calității de membru al Consiliului de supraveghere al BNM, nefiind salariat al Băncii Naționale a Moldovei, am desfășurat și alte activități generatoare de venit,

inclusiv am beneficiat de dividende, în calitate mea de acționar, iar sumele încasate au fost reflectate în declarațiile de avere și interese depuse pentru toată perioada mandatului deținut, care a expirat la data 29.07.2023. Interpretarea circumstanțelor de fapt pe acest caz și a normelor de drept aplicabile, urmează a fi supusă regulilor logicii juridice, unul din principiul fundamental al căreia este principiul identității, care ne obligă să operăm cu noțiuni clare, cu încărcătura semantică strictă, inerentă doar noțiunii date și care particularizează o noțiune în raport cu alte noțiuni [...].

În concluzie: prin noțiunea de „membru al consiliului” din declarația mea, se are în vedere nu un angajat, salariat „consilier” ci un membru al Consiliului de administrare, iar prin ceea ce este numit de inspectorul de integritate „venituri salariale” este în fapt indemnizația de membru al Consiliului [...].

Astfel, în mod cert, eu, Valeriu Iașan nu am fost membru al Comitetului executiv și implicit aveam tot dreptul să exercit alte activități remunerate, cu excepțiile prevăzute de art. 25 alin. (1) și art. 25 alin. (2) în partea ce ține de activități care ar putea genera un conflict de interese în procesul realizării de către aceștia a atribuțiilor de serviciu. La caz, gestionarea Î.I. ”XXXXXX” și calitatea de membru al Consiliului O.C.N. ”Corporația de Finanțare Rurală” S.A., nu reprezintă calitatea de a fi deputat, membru al Guvernului, membru al vreunui partid politic sau formațiuni social-politice, nu fac parte din autoritatea judecătorească sau din administrația publică, nu presupune desfășurarea ori participarea la activități cu caracter politic, nu presupune efectuarea agitației electorale în favoarea vreunui partid sau formațiuni social-politice și nu reprezintă activități care ar putea genera conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de supraveghere [...].”

Aprecierea inspectorului de integritate

Materialele prezentate, la solicitarea inspectorului de integritate nr. 04-17/3321 din 21.03.2024, de către O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A. prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 4422 din 25.03.2024 denotă următoarele:

În perioada de la 14.07.2020 – până la depunerea cererii de demisie – 31.07.2023 - Valeriu Iașan a deținut funcția de membru al Consiliului O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A., ales în baza deciziei Adunării generale ordinare anuale din 16.06.2020.

În perioada 2021 – până în prezent, Iașan Valeriu deține calitatea de acționar al O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A., fapt confirmat prin Lista acționarilor O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A. la data de 15.03.2024 cu drept de participare la Adunarea generală ordinară anuală.

Potrivit răspunsului Comisiei juridice, numiri și imunități din cadrul Parlamentului RM, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 4290 din 21.03.2024, dl Iașan Valeriu reieșind din Hotărârea nr. 202 din 29 iulie 2016, a fost numit în funcția de membru al Consiliului de Supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, pe un termen de 7 ani.

Conform art. 16 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *subiectul declarării averii și intereselor personale se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.*

Potrivit art. 22 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare Legea nr. 548/1995), *Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei reprezintă organul de conducere al acesteia.* Art. 25 alin. (4) al aceleiași legi stabilește că, *membrii organelor de conducere dețin funcții de demnitate publică prin numire și se supun*

prevederilor aplicabile ale legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică, în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.

Or, la caz art. 23 alin. (1) al Legii nr. 548/1995, stipulează că: *Consiliul de supraveghere este compus din 7 membri după cum urmează:*

- a) un președinte, care este și Guvernator al Băncii Naționale;*
- b) un vicepreședinte, care este și prim-viceguvernator al Băncii Naționale;*
- c) un membru, care este și viceguvernator al Băncii Naționale;*
- d) patru membri, care nu sunt salariați ai Băncii Naționale.*

În atare circumstanțe, legiuitorul face distincție dintre membrii salariați, care dețin funcții executive precum și cei nesalariați ai Băncii Naționale, fără funcții executive.

Astfel, prin Hotărârea Parlamentului nr. 202 din 29.07.2016, dl Iașan Valeriu a fost desemnat în calitate de membru al Consiliului de supraveghere, nefiind salariat al Băncii Naționale.

În acest sens, prezintă importanță norma juridică specială conținută în alin.1 al art. 25 al Legii nr. 548/1995, care prevede că: *(1) Membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale nu pot fi deputați, membri ai Guvernului, membri ai vreunui partid politic sau formațiuni social-politice, nu pot face parte din autoritatea judecătorească sau din administrația publică, nu pot desfășura ori participa la activități cu caracter politic, nu pot face agitație electorală în favoarea vreunui partid sau formațiuni social-politice, precum și norma juridică de derogare, prevăzută de alin. 2 al art. 25 care prevede că: (2) Membrii Comitetului executiv nu pot exercita alte activități remunerate, cu excepția activităților didactice și științifice sau activităților prevăzute în regulamentul de funcționare al Comitetului executiv ori desemnărilor de către Banca Națională în temeiul Legii cu privire la redresarea și rezoluția bancară și al Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, caz în care mandatul se suspendă de drept.*

În condițiile în care, Legea nr. 548/1995 este una specială în raport cu Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, iar art. 25 alin. 2 al Legii nr. 548/1995, prin derogare de la art. 25 alin. 4 al Legii nr. 548/1995, prevede interdicția privind imposibilitatea exercitării activităților remunerate doar în privința membrilor Comitetului executiv.

În același rând, legislatorul face distincție între membrii Consiliului de supraveghere neexecutivi și membrii executivi – adică care exercită concomitent funcția de membru al Comitetului executiv și interzice doar membrilor executivi exercitarea activităților remunerate.

Or, conform art. 23 alin. 2 al Legii nr. 548/1995, (2) *Comitetul executiv este compus din 5 membri, după cum urmează:*

- a) un președinte, care este și Guvernator al Băncii Naționale;*
- b) un vicepreședinte, care este și prim-viceguvernator al Băncii Naționale;*
- c) trei membri, care sunt și viceguvernatori ai Băncii Naționale.*

Luând în considerație cele expuse, însumând rezultatele controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în privința subiectului controlului, dlui Iașan Valeriu, ex-membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, prin prisma cadrului legal aplicabil speței și materialului probatoriu acumulat, fundamentate pe principiul concludenței, legalității și imparțialității, inspectorul de integritate conchide lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților.

Ori, dl Valeriu Iașan nu a fost membru al Comitetului executiv, respectiv acesta a fost în drept să dețină o altă calitate, cu excepțiile prevăzute de art. 25 alin. (1) și alin. (2) al Legii nr. 548/1995.

În conformitate cu prevederile art. 38 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, în cazul în care nu constată una dintre situațiile prevăzute la alin. (1), inspectorul de integritate emite un act privind

lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate,

DECIDE:

1. Se constată lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către dl Iașan Valeriu, ex-membru al Consiliului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

2. Se aduce la cunoștință dlui Iașan Valeriu, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 de zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4, MD-2043).

3. Se transmite actul de constatare spre publicare pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Dumitrița OSADCII